

ဝိုးဇာ

မုဆိုးဘိုးအေးကြီး၏

ပူးကောင်းတောင်ကြား

တတိယအကြိမ်

2014.GRAPHIC DESIGN : KYAW MINN MOUNG

စာရေးသူ၏ အမှာ စာ

ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်ရှိ သဘာဝသမိုင်းပြတိုက်သို့ ရောက်ဖူးကြသူတိုင်း ခုနစ်ပေကျော်ရှည်သော ဆင်စွယ်နှစ်ချောင်းနှင့် ပေလေးဆယ်ကျော်ရှည်သော ဝေလငါးရိုးကြီးတို့ ကို မြင်ဖူးကြပါလိမ့်မည်။

အစွယ် ခုနစ်ပေကျော်ရှည်သော ဆင်တစ်ကောင်ကို ယခုအခါ ဘယ်မှာမှ တွေ့ဖူးမြင်ဖူးကြသည် ဟု မကြားဖူးဘူးပါ။ အစွယ်ကို မဆိုထားနှင့် အရပ် ခုနစ်ပေ ရှစ်ပေမြင့်သော ဆင်ဆိုသည် မှာ ပင် ဧရာမဆင်ကြီးတွေ ဖြစ်လေသည်။

ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်ရှိ သဘာဝသမိုင်းပြတိုက်မှ အစွယ်ခုနစ်ပေကျော်ရှည်သော ဆင်ကောင်ကြီးကို စိတ်မှန်းနှင့် တွေးကြည့်ရလျှင် တောင်ပို့တစ်ခုပမာ ရှိပေလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့်လည်း နိဗ္ဗာနပစ္စယ နာဂရာဇဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းစွယ်တော်ဟု ကမ္မည်းထိုးခြင်းဖြစ်ပေမည်။

ထိုဆင်စွယ်ကို သက္ကရာဇ် ၁၁၆၈ ခုနှစ် ပုဂံခေတ် သီပေါမင်း ပါတော်မူသည် ထိ မင်းငါးဆက်တိုင်တိုင် ထိန်းသိမ်းခဲ့သည် ဟု ဆို၏။ သက်တော်ငါးဆယ်တွင် ဆန္ဒနီဆင်မင်းသေကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

၁၈၈၅ ခုနှစ် အထက်မြန်မာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်များ သိမ်းပိုက်ရာတွင် အင်္ဂလိပ်တပ်များ နှင့် ပါလာသော လော့ဒီချံဗီရက်စဖို့ သည် ဤဆင်စွယ်

ယ်များကို မန္တလေးနန်းတော်မှ အိုင်ယာလန်ပြည်သို့ ယူဆောင်သွားပြီး ယင်းတို့ ကို ၁၈၉၂ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ယခု ဝါးတားဖို့ မြို့စားကြီး၏ ဘေးတော်ကြီးအား လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးခဲ့သည်။ ။

၁၉၃၁ ခုနှစ် ဝါးတားဖို့ မြို့စားကြီး၏ ခမည်းတော်က ယင်းဆင်စွယ်များကို ဒဗ္ဗလင်မြို့ အမျိုးသားပြတိုက်သို့ လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ။

ထို့နောက် ဤဆင်စွယ်များကို မြန်မာပြည် ရန်ကုန်မြို့ အမျိုးသားပြတိုက်ကြီးတွင် ခင်းကျင်းပြသနိုင်ရန် ဒဗ္ဗလင်မြို့ အမျိုးသားပြတိုက်သို့ လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ။

ထို့နောက် ဤဆင်စွယ်များကို မြန်မာပြည် ရန်ကုန်မြို့ အမျိုးသားပြတိုက်ကြီးတွင် ခင်းကျင်းပြသနိုင်ရန် ဒဗ္ဗလင်မြို့ အမျိုးသားပြတိုက်က ယခု ဝါးတားဖို့ မြို့စားကြီးလက်သို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့ရာ မြို့စားကြီးက တစ်ဖန် ၁၉၆၅ ခုနှစ် မေလတွင် အင်္ဂလန်ပြည်ဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံသံအမတ်ကြီးလက်သို့ ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ။

အထက်ပါစာသားများမှာ ယင်းဆင်စွယ်နှင့်ပတ်သက်၍ ရေးသားထားခြင်း သမိုင်းအကျဉ်းချုပ် ဖြစ်ပါသည်။ ။

ပေလေးဆယ်ကျော်ရှည်သော ငါးရိုးကြီးကိုမူ ရခိုင်ပြည်နယ်သံတွဲမြို့ ငပလီမှ သုံးဆယ့်ငါးမိုင်ကျော်ဝေးသော အုန်းတစ်ပင်ကျွန်းမှ ရခဲ့သည် ဟု ဆိုပါသည်။ ။

ယခု ကျွန်တော်ဖော်ပြမည့် ပတ္တမြားက တိရစ္ဆာန်ကြီးမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အထူးခြားဆုံးတိရစ္ဆာန် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဤတိရစ္ဆာန်ကြီးကို မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ဖျားရှိ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားတို့ က တောင်နဂါး (သို့မဟုတ်) ရူးရှဲသတ္တဝါကြီးဟု ဆိုကြသည်။ ။

ကျွန်တော်သည် သူတို့ ပြောပြချက်အရ ထိုသတ္တဝါကြီးကို စိတ်ဝင်စားနေသည် မှာ ကြာပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ။

သို့သော် ထိုသတ္တဝါကြီးမှာ ဘာကောင်မှန်းမသိ၊ ဘယ်လိုအမည်ပေးရမည်မှန်း မသိသဖြင့် လက်လှမ်းမီရာ တိရစ္ဆာန်များ နှင့်ပတ်သက်သော စာအုပ်စာတမ်းများ ၊ ကမ္ဘာဦးကပင် လူတို့ နှင့်အပြိုင် ရှိခဲ့ကြသော သက်နှောင်းကပ် (Cenozoic)၊ သက်လယ်ကပ် (Mesozoic)၊ သက်ဦးကပ် (Paleozoic) ၊ ကမ္ဘာရီယန်အကြိုကပ် (Pre-Cambrian) များမှ သတ္တဝါကြီးများကို လေ့လာမိပါသည်။ ။

ထိုကပ်များမှ နို့တိုက်သတ္တဝါများ (Mammals) ၊ တွားသွားသတ္တဝါများ (Raptiles) ၊ ကုန်းနေရေနေသတ္တဝါများ (Amphibians) စသည့် သတ္တဝါသုံးမျိုးတို့ ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်များကိုလည်း လေ့လာမိပါသည်။ ။ ထိုသို့လေ့ လာပြီးမှ ဤဝတ္ထုကို ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။

မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ဖျား ဒီယူတောင်ကြားချိုင့်ဝှမ်းမှ ဤစိတ်ဝင်စားစရာ သတ္တဝါကြီးမှာ မစ္စစပီယန်ယုဂ် (Mississippian) မှ ကြွင်းကျန်ခဲ့သော မျိုးစိတ်တစ်ခု၏ သတ္တဝါကြီးတစ်ကောင်လားဟု ထင်မိပါသည်။ ။

ထိုသို့ ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာ လူသားစားသတ္တဝါကြီးနှင့် ဆက်နွယ်နေသော ဟိမဝန္တာတောင်ခြေမှ လောလောလတ်လတ် သတင်းထူးတစ်ပုဒ်နှင့်အတူ ကံဆိုးရှာသော ချစ်သူနှစ်ဦးအကြောင်းကိုပါ ဖတ်ချင်စဖွယ်ဖြစ်အောင် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

မိုးကျော့

ဟူးကောင်းတောင်ကြား

ပူပြင်းသော ဂိမာန၏ နွေလတစ်ရက်။

ကူပွန်ရွာပေါ်သို့ အလွန်သေးငယ်မှုန်ဝါးသော မီးကျွမ်းပြာများက တဖွဲဖွဲကျလာသည်။ မီးကျွမ်းပြာမှုန်ပြာစတို့ စတင်ကျလာသည် ကို မည်သူကမျှ သတိမထားမိကြ။ တဒင်္ဂတော့ အားလုံး အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ပင်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဘယ်နေ့ ဘယ်ရက်ကဟု မည်သူမျှ မသိလိုက်ကြ။

ဤသေးငယ်မှုန်မွှားသော မီးကျွမ်းပြာများ သည် သတိထားစရာ၊ မှုလောက်စရာ၊ စကားအရာ ထည့်ပြောစရာဟု လည်း မည်သူမျှ မထင်ခဲ့ကြ။

အကယ်၍ များ တစ်ယောက်ယောက်က သတိထားမိ၍ ကူပွန်ရွာပေါ်သို့ ပြာမှုန်ပြာစ ကျသည့်ကိစ္စ ပြောမိလျှင်လည်း ထိုပြာသူအား အများ ရယ်စရာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ တချို့ကဆိုလျှင် စိတ်မှ ကောင်းသေးရဲ့ လားဟု ထင်ကြပေလိမ့်မည်။ တောတောင်တစ်နေရာ၌ တောမီးလောင်၍ မီးကျွမ်းပြာများ ရွာပေါ်ကျလာသည် မှာ ဘာမှ မဆန်းကြယ်ပေ။

သို့သော် ဆိုးဝါးကြမ်းကြုတ်၍ အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ရာကောင်းသော အန္တရာယ်ကောင်ကြီးတစ်ကောင်သည် ဤမှုလောက်စရာမရှိသော မီးကျွမ်းပြာများ နှင့်အတူ သူတို့ ရွာဆီသို့ ဦးတည်လာနေသည် ကို

လည်း ထိုအချိန်က မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မတွေးမိခဲ့ကြပေ။

ကြက်တွန်သံများ နှင့်အတူ ကူပွန်ရွာသည် နိုးထလာ၏။

ရွာလယ်လမ်းဟူ၍ တော့ သတ်သတ်မှတ်မှတ်မရှိ။ သူ့အိမ်နှင့် ငါ့အိမ်က အလှမ်းဝေးသည် ။ တစ်အိမ်နှင့်တစ်အိမ် လှမ်းပြော လှမ်းခေါ်ရသည် ။ တောင်ပေါ်ရွာ ဓလေ့ထူးစံအတိုင်း သစ်ပင်ဝါးပင်ကြားထဲတွင် အိမ်ဆောက်ထားကြသည် ။

မနက်မိုးလင်း၍ အိပ်ရာမှ ထလာသူတိုင်း တွေ့ရမြင်ရကြသည် ။

အိမ်ရှေ့သစ်ရွက်ခြောက်များ ပေါ်တွင် မီးကျွမ်းထားသော ပြာဖြူဖြူများ နည်းနည်းတော့ သတိထားသူ ထားမိလိုက်ကြသည် ။

အိမ်ရှေ့သစ်ရွက်ခြောက်များ ပေါ်တွင် သာမဟုတ်၊ အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်မှာ လည်း မီးကျွမ်းပြာဖြူဖြူများ တင်နေသည် ။ သစ်ပင်များ ၏ သစ်ရွက်အများ ပေါ်မှာ လည်း မြင်နေရသည် ။

သို့သော် မီးကျွမ်းပြာများကို ဘာသတိထားစရာ လိုမည်နည်း။

ရေးကြီးခွင်ကျယ် ဖြစ်နေစရာမရှိဟု ထင်ခဲ့ကြသည် ။

သို့နှင့် တစ်နေ့ဝင်သွား၏။

ဝေးလံသောအရပ်မှ လွင့်လာသော မီးကျွမ်းပြာများ သည် ကူပွန်ရွာပေါ်သို့ တစ်ညလုံး ကျနေလေသည် ။

နောက်တစ်နေ့။

နံနက်ထ၊

"ဟယ်.. ပြာတွေကလည်း ဆောင်းတွင်းနှင်းသီးနှင်းပေါက်တွေ ကျ
နေသလိုပါပဲလား"

"အေးဗျာ အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်ရော၊ သစ်ပင်တွေပေါ်ရော ဖွေးနေတာပဲ"

ဟိုမှ သည် မှ ၊ ဟိုအိမ်ရှေ့ သည် အိမ်ရှေ့မှ အမျိုးသား၊
အမျိုးသမီးများ ကျွတ်စီကျွတ်စီ ဖြစ်လာကြသည် ။

သူတို့ သည် မိုးပေါ်သို့ မော့ကြည့်ကြသည် ။ မြေပြင်ကိုလည်း ငုံ့ကြ
ည့်နေကြသည် ။

ပြာတွေကို မိုးပေါ်မှာ သိသိသာသာတော့ မမြင်ရ၊ မြေပြင်ပေါ်မှာ
သာ ဖွေးနေသည် ။

ရွာပြင်ရွာတွင်း မြေပြင်ဟူသမျှ ပြာတွေနှင့် ထုတက်နေသည် ။ ခြေန
င့် နင်းကြည့်ကြသည် ။ ခြေဖဝါးရာတွေ ထင်နေသည် ။

သတိမထား၍ မရတော့။

လူကြီးတွေက နည်းနည်း သတိမူလာကြသည် ။

ကလေးများ သည် ပြာမှုန်များကို စုစည်း၍ ခြေလက်တို့ ကို ပြာပုံထဲ
နှစ်မြှုပ်၍ ဆော့ကစားနေကြသည် ။ ကလေးများကား ပျော်နေကြ၏။

ကလေးများမှာ ကြောက်ရ၊ လန့်ရမှန်းမသိသလို လူကြီးများမှာ လ

ညင်း ဤမီးကျွမ်းပြာများ သည် သူတို့ ရွာအား ဒုက္ခပေးလာမည့် သတ္တဝါ
ကောင်ကြီး၏ ရှေ့ပြေးအတိတ်နိမိတ်ဆိုသည် ကို မည်သူမျှ မရိပ်မိခဲ့ကြ
ပေ။

ရပ်ခလေ့ ရွာခလေ့အရ စူးစမ်းလိုသူ လူငယ်လူလတ်ပိုင်းအချို့က
သက်ကြီးဝါရင့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရွာထဲ မီးကျွမ်းပြာတွေ ထူးထူးခြားခြား
ကျလာခြင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းကြသည်။

"ဟ.. မီးကျွမ်းပြာတွေကျကာ တစ်တောင်တောင် တစ်တောတောမှ
တောင်ယာမီးရှို့လို့ နေမှာ ပေါ့ကွ၊ ဘာဆန်းတာမှတ်လို့ "

လူကြီးအချို့က ခပ်ပေါ့ပေါ့ပင် ပြောသည်။

သူတို့ ပြောသည် ကိုလည်း အပြစ်မဆိုသာ။

ရာသီမှာ တောင်ယာမီးရှို့ချိန်၊ တပေါင်း တန်ခူး နွေသမယ၊ ဂီမာန၏
အပူဆုံးကာလ။

"တောင်ယာမီးရှို့ရုံနဲ့ တော့ ဒီလောက် မီးကျွမ်းပြာတွေ များများ
မကျနိုင်ပါဘူးဗျာ"

ညထိ ရွာပေါ် ပြာတွေ တဖွေးဖွေးကျနေသည် ကို မကျေနပ်သောတ
စ်ယောက်က တောင်ယာမီးရှို့တာ မဖြစ်နိုင်ဘူးဟု ဆိုပြန်သည်။

"တောမီးလောင်တာကွ၊ တောမီးလောင်တာ"

အလကား မီးကျွမ်းပြာကျတာကိုပင် ရေးကြီးခွင်ကျယ် ပြောနေသူ
အား စိတ်မရှည်သူ လူကြီးတစ်ယောက်က အော်လိုက်သည်။

"တောမီးလောင်ရင် ညပဲဗျ မြင်ရမှာ ပေါ့၊ ကျုပ်တို့ လွယ်ခေါ်တောင်
တန်း တောမီးကြီးလောင်တုန်းက ဒီဟူးကောင်းချိုင့်ဝှမ်းတစ်ခုလုံးကို

ညဆို ထိန်နေတာပဲ၊ ကျုပ်တို့ ရွာဆိုရင် အပ်ချထားတာတောင် ကောက်
ယူလို့ ရတယ်"

"ဪ.. မင်း အဲဒီတုန်းက အပ်ချပြီး တကယ်ကောက်ကြည့်ဖူးလို့ ဆို
ပါတော့"

အရွဲ့တိုက်ပြောမှန်းသိသဖြင့် အပြောခံရသူက စိတ်တိုသွားသည်။ ။

"ဥပမာပြောတာဗျ၊ ဥပမာပြောတာ"

ဟု အော်လိုက်၏။

"အေး.. အခုလည်း ဥပမာပြောတာကွ၊ ဟိမဝန္တာတောင်ကို မီးလောင်
တယ်၊ မြင်းမိုရ်တောင် တောင်တစ်ခြမ်းပါသွားလို့ တို့ ရွာ မီးလောင်ပြာ
တွေကျလာတာ မောင်ရေ့၊ မသေမချင်းမှတ်ထား၊ ညက
မြင်းမိုရ်တောင်ခြေရင်းမှာ နေကြတဲ့ နတ်သမီးတွေ မီးလောင်လို့ အော်
သံတွေ ဆူညံနေတာပဲ ကျုပ်..."

"တော်.. တော်ဗျာ"

ရွာတွင် အပြောင်အနောက်ပြောတတ်သူတွေနှင့် တဝါးဝါး ပွဲကျသွား
ကြသည်။ ။

ယခုလို ဤမီးကျွမ်းပြာသည် သူတို့ ရွာကို မကြုံဖူးသော အန္တရာယ်
တစ်ခုခု ကျရောက်တော့မည့် ရှေ့ပြေးအတိတ်နိမိတ်ပါလားဆိုသည် ကို
မည်သူကမျှ မတွေးမိကြသေးပေ။ နောက်၍ ပြောင်၍ သာ တဝါးဝါး ပွဲ
ကျနေကြလေ၏။

နောက်တစ်နေ့။

"ကြာရင်တော့ ကျုပ်တို့ တစ်ရွာလုံး ပြာဖုံးသွားမလားမသိဘူးဗျို့၊ ဒုတောင် အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်က ပြာတွေကိုတက်ပြီး ယက်ချဦးမှ ကြာရင် ပြာလေးလို့ ထုပ်လျှောက်ခိုင်းမား ကျိုးကျရင် ဒုက္ခ"

ရွာသားကြီးတစ်ဦးသည် သူ့အိမ်ခေါင်မိုးပေါ် ငေးကြည့်၍ နံနက်ထမှာ ညည်း၏။

"အေးဗျာ.. ဒုက္ခပဲ၊ ဆောင်းတွင်း နှင်းခဲနှင်းဖတ်တွေ ကျတာထက် တောင် ထုထည်ထူနေပါလား။ ကြာရင် ခေါင်မိုးပေါ်မှာ ပြာကျိုးပေါင်းတက်သွားမှာ တောင် စိုးရိမ်ရတယ်၊ အပေါ်တက်ပြီး ပြာတွေကို ကျုပ်လည်း ယက်ချဦးမှ ၊ ကျုပ်အိမ်က နှစ်ကြာနေပြီ။ သိပ်စိတ်မချရဘူး"

ပထမရွာသားကြီး၏ စကားကို ဒုတိယရွာသားကြီးက ထောက်ခံစကား ဆိုလိုက်ပြန်သည် ။

ကူပွန်တစ်ရွာလုံး နံနက်ထမှာ လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်သွားကြသည် ။

ဤအခါတော့ ဤမီးကျွမ်းပြာများကို မည်သူမျှ သတိမပြု၍ မရတော့။ သတိမမူဘဲနေ၍ မရတော့၊ မီးကျွမ်းပြာများကြောင့် တစ်ရွာလုံး အလုပ်ရှုပ်ကုန်ကြသည် ။

မီးကျွမ်းပြာသည် သူတို့ ရွာကို စတင်၍ ဒုက္ခပေးလေပြီ။

ညက တစ်ညလုံး ကျတင်နေသော ခေါင်မိုးပေါ်မှ မီးကျွမ်းပြာတွေကို တက်၍ ယက်ချကြသည် ။ အိမ်နိမ့်များကမူ အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်မတက်ဘဲ အိမ်အောက်ကပင် သစ်သားပြားတွေနှင့် လှမ်းကော်ပက်ချကြသည် ။

တချို့ဖက်မိုးအိမ်တွေမှာ ပေါက်ပြဲကုန်သည် ။ ဝါးကပ်မိုးအိမ်တွေမှ
ဝါးကြားအမိုးထဲ ပြာတွေ ဝင်ကုန်သည် ။

သူတို့ အရပ်က အိမ်များ သည် ခေါင်စောက်သည် ။

အိမ်တွေအားလုံးမှာ တောင်ခါးပန်း၌ တည်ရှိ၏။

တခြားအရပ်ကအိမ်များ လို စတုဂံပုံများ မဟုတ်၊ အဝိုင်းပတ်လည်ဝ
န်းဖြစ်သည် ။ တိုင်မကြီးတစ်လုံးကို ဗဟိုပြု၍ ပတ်လည်ဘေးကို လေး
ဘက်လေးတန် အခြင်ထုတ်လျောက် ထိုးချထားခြင်းဖြစ်သည် ။

ဤသို့ဆောက်ထားခြင်းမှာ ဒေသရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီသည် ။ နှင်း
အလွန်ကျပြီး မိုးများ သောအရပ်ဖြစ်သဖြင့် အိမ်ဝိုင်းခေါင်စောက်မှ မိုး
လုံ နှင်းလုံသည် ။ အကာကိုမူ အုတ်စိမ်းဟု ခေါ်သောရွှံ့ကို မဖောက်ထုံး၊
သစ်စေးသစ်ခေါက်တို့ နှင့် ရောခြေကြိတ်ညှပ်၍ မြေစေးလက်လုပ်အုတ်
ကို ကာကြသည် ။

ဥပမာနှင့်ပြောရလျှင် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းမှ အက်စကီးမိုးလူမျိုးများ
၏ အိမ်ပုံစံနှင့်ပင် နှိုင်းရအံ့ ထင်သည် ။ သူတို့ အရပ်ကလည်း မြန်မာနိုင်
ငံ၏ မြောက်ဘက်ဖျား အစွန်ဆုံးအရပ်။ တစ်ဖက်နိုင်ငံ အိန္ဒိယနှင့်သာ
နီးသည် ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တုန်းက အိန္ဒိယ-မြန်မာ နှစ်နိုင်ငံကို ဆက်သွယ်ဖော
က်လုပ်ဖူးသော နာမည်ကျော် လီဒိုလမ်းမနှင့် နီးသည် ။ တောတောင်အ
လွန်တရာထူထပ်သော ဟူးကောင်းတောင်ကြား ချိုင့်ဝှမ်းဒေသ။

မြန်မာနိုင်ငံမှ တနိုင်ငံ၊ ပူတာအိုမြို့တို့ နှင့်ဝေး၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ အဇာ
ပရာချုံ၊ အင်ဖာတို့ နှင့်သာ နီးသည် ။

အိမ်ခြေငါးဆယ်ကျော်ရှိသော တစ်ရွာလုံးတွင် ပထန်ကုလားလူမျိုး

က တစ်ဝက်နီးပါး ရှိသည် ။ ထို့နောက် တိဘက်မျိုးနွယ်များ ၊ ရဝမ်၊ ဒလောင်နှင့် မိဆိုလူမျိုးတို့ ရှိကြသည် ။

ရွာနာမည်က ကူပွန်ရွာ ဖြစ်သည် ။

ကူပွန်ရွာတွင် လူမျိုးစုမျိုးနွယ်များ သုံးလေးမျိုးရှိကြသော်လည်း စည်းလုံးမှုရှိသည် ။ တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကူညီရိုင်းပင်းမှု ရှိကြသည် ။ သူတို့ ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ လူး၊ ဆပ်၊ ပြောင်းနှင့် တောင်ယာ စူးထိုး စပါးစိုက်ခြင်း။ နွေလတွင် သစ်မွေး၊ ဂမုန်း၊ ကရဝေး၊ နွယ်ချိုရှာခြင်း၊ သားကောင်များ ပစ်ခတ်ခြင်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုကြသည် ။
